

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Kiadóhivatalban átvérve:
Egy évre 16 k.
Három évre 48 k.
Postán átvérve:
Egy évre 20 k.
Három évre 60 k.
Egyes szám ára 6 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszatér-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 32. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1917 február 9.

Meghiusult ellenséges támadások.

Egy csendőr lelőtt egy olasz repülőgépet.

Keleti harctér. Budapest, február 8. (Hivatalos.) Az ellenségnek a Casinu völgytől keletre megkísérelt támadása tüzelésünkben annak kezdetén meghiusult. Német roham csapatok behatoltak az ellenséges állásba, az ott levő védőcsapatoknak jelentékeny veszteséget okoztak és veszteség nélkül néhány fogolylyal tértek vissza.

Olasz harctér. Budapest, február 8. (Hivatalos.) Tolmein mellett (Roveretótól délre) lefolyt ráknézve sikeres vállalkozástól eltekintve nem volt jelentős esemény.

Délkeleti harctér. Budapest, február 8. (Hivatalos.) Egy járőr szolgálatot teljesítő csendőr lelőtt egy olasz repülőgépet. *Höfer.*

Amerika segítsége az antentnak.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól) Londonból jelentik: *A Morning Post* jelenti Washingtonból: Az antant hatalmaknak az Amerikai Egyesült Államok csak a tengeri harctereken fog segítséget nyújtani. Wilson elnök a tengerészeti és hadügyi államtitkárral való tanácskozás után kijelentette, hogy az a segítség egyelőre annyiból fog állani, hogy Amerika az Atlanti óceán északi és déli részén az antántól átveszi az őrszolgálatot, hogy az így felszabaduló antánt hajók másutt legyenek felhasználhatók.

Az angol király a háboru folytatásáról.

Budapest, febr. 8. (Saját tudósítónktól.) A Ruter-ügynökség jelentése: Az angol parlament megnyitásakor a király trónbeszédében elmondta, hogy az ellenség béketárgyalás céljából javaslatokat tett, amelyek azonban nem adtak elfogadható alapot a tárgyalásra. A szövetségesek egységes elhatározása, hogy a mustért kérésítést és elégtételt, a jövőre nézve pedig biztosítékot követelnek. A Wilsonnak adott válaszában megjelölték a béketárgyalások előfeltételeit.

— Tökéletesen elkészültünk — uymond — hogy a nagy harcokat szövetségesünkkel szoros együttműködésben valamennyi harctéren megújítjuk. Felszólította a képviselőket, hogy a háboru hatáson folytatásához szükséges intézkedésekhez járuljanak hozzá.

Wilson nem hisz a németeknek.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A kopenhágai Berlingske Tidende jelenti: Wilson üzenést adott az Egyesült Államok külföldi képviselőinek, hogy kormányaiikkal tudassák, hogy még mindig nem hisz a német fenyegetésnek, mellyel a semleges hajók elpusztítását helyezi kilátásba. Ha a fenyegetést mégis teljesítik, Amerika mindent megtesz, hogy a semlegesek szabadságát a tengeren megóvja.

A megélénkült nyugati front.

Ellenséges repülő Brügge városa felett.

Berlin, február 8. A nagyfőhadnád-
lás jelenti.

Nyugati harctér.

Albrecht württembergi herceg hadserege az Ypen hajlásban élénk tűzérési tevékenység volt. A Vidsaete hajlásban nagy kitűréseű robbantásokkal az ellenséges sorközlőnek jelentékeny részét megsemmisítettük. Egy angol repülőraj Brügge városára bombákat dobott, mely azonkívül, hogy házakat rombolt, egy iskolában 1 asszonyt és 16 gyermeket megölt és 2 felnőttet megsebesített. Katonai művekben nem esett kár.

Rapprecht bajor trónörökös vezértábornagy harcvonala. A La Bassi csatorna mindkét oldalán az Anore mentén a tűzérési tűz fokozódott. Éjféli után az Anore északi partján az angolok egyes pontokon elért sikereit ellentámadásunk hamarosan kiegyenlítette.

A német trónörökös hadserege. Az Aire völgyben az Argonnoktól keletre előretört csapatok a francia árkokból 17 fogolylyal tértek vissza.

Kárpátokban, Gláhorországban felderítő harcok.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Kisinevénél, Lucktól nyugatra felderítésünk sikeres volt.

József főherceg vezérezredes harcvonala. A hóval fedett Kárpátokban és a Moldava hegyi területein több helyen élénk tűzérési tevékenység volt és portyázó csapatok sikeresen fordultak elő.

Mackensen vezértábornagy hadserege. A helyzet változatlan.

Macedóniai front.

Az Ochrida tónál előrsők csatározásai voltak, amelyekből francia foglyokat szállítottunk be.

Ludendorff, első főszállásmenter.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Rakovszky választójogi indítványa.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 8.

A képviselőház ülését fél 4 órakor nyitotta meg Szász Károly alelnök. Bejelenté Haus Antal nagydmirális halálát, indítványára emléket a ház jegyzőkönyvében örökíti meg, elhatározza, hogy koporsójára koszorút helyez s a temetésén a ház küldöttéül képviselteti magát.

Ezután rátérnek a napirendre. A hősök emlékének megörökítéséről szóló javaslatához hozzá szólnak még Huszár Károly és Kovácsy Kálmán. Utánuk Sándor János belügyminiszter reflektál az elhangzott beszédekre: A kormány különös gondot fordít a rokkantok és özvegyek ellátására.

Tisza István közli, hogy a segélyek kiosztására a jövőben nagyobb ellenőrzést fognak fordítani. A rokkantak, özvegyek és árvák segélyezése a kormánynak szíven fekszik. A segélyek felameléséről készül a rendelet.

A javaslatnak általánosságban való elfogadása után rátértek a részletes tárgyalásra.

A katonák választójoga.

Az első szakasznál felszólal Rakovszky István. Felhívja a kormányt, vegyen fel egy kiegészítő szakaszt s ebben mondja ki, hogy minden huszadik életévét betöltött férfi, ha a harctéren van: megkapja a választójogot.

A rövid beszéd rendkívül nagy hatást tett, az ellenzék éljenez, tapsol s egymás után állnak szólásra a vezérek: gróf Apponyi, gróf Károlyi Mihály, Vázsonyi Vilmos, nagyatádi Szabó István s rövid beszédben teszik magukéva Rakovszky indítványát.

A miniszterelnök a választójogról

Ekkor általános közbeszólások között szólásra emelkedik gróf Tisza István:

— Ha van kérdés, amelyet háborus időkben nem szabad megoldani, az csak a választójog kérdése lehet, ezzel a kérdéssel csak a háboru utáni új törvényhozás foglalkozhatik. Ha visszagondolok a multra, azt kell látanom, hogy azok kívánják most leginkább a radikális választójogot, atikkal együtt küzdöttem a radikális választójog ellen. A mai kor nagyon fogékony a divatos jelszavak iránt, de én nem félek ezektől a jelszavaktól. A korhatár egész Európában meg van szabva s nálunk van a legradikálisabban.

Valaki közbeszól: A lövészárkokban más-kép gondolkoznak!

Tisza: A lövészárkok népe jobban meg fog engem érteni. Az verekedik, hogy az ősi föld ne jusson idegen kézre. Ezt a földet nem a jogtalanok tömege védi, hanem mindnyájan. A magyar népet nálam senki jobban nem ismeri, életem nagyobb részét a nép között töltöttem el, hiszem, hogy mi meg fogjuk érteni egymást.

— Kérde, hogy egy gyermek is érett, aki pajtását az égő házból kimentí, vagy a fuldokit a vízből kimentí. Védi a 30 éves korhatárt, az értelmiségnek tulsulyt kell biztosítani. Nem engedí magát jelszavaktól befolyásoltatni. Ha a nép érdekét akarjuk szolgálni, gondoskodjunk népoktatási intézményekről.

Beszédét így fejezi be:

— Politikai jogok könnyelmű osztogatása érdeke lehet a demagógiának, de nem a népnek! Amíg erőm lesz, a nemzetet vissza fogom tartani a könnyelmű választójogi radikalizmus veszélyétől. — Kéri, hogy Rakovszky indítványát ne fogadják el.

Elvetik Rakovszky indítványát.

Tisza beszédét az ellenzék folyó onos ellenmondással és közbeszólással kísérte. Tisza után gróf Andrássy Gyula beszélt.

— Megállapítja, hogy sohasem tartozott Tisza választójogának hível közé. Ha nem is volt a radikális választójog híve, sokat tanult és ezért változott az álláspontja.

Tisza István válaszában kijelenti, hogy a Széll kormány alatt Andrássy együtt köz-

dösít vele a választójogi radikalizmus ellen. Ő most is konzekvens.

Az elnök Rakovszky indítványa felett névszerinti szavazást rendelt el, aminek eredményeképp az indítványt a képviselőház 122 szóval 75 ellenében elveti.

Azután a hősök emlékének megörökítéséről szóló törvényjavaslatot részleteiben is letárgyalták s az ülés este 9 órakor véget ért.

A buvárhajóharc.

Elsülyesztett ellenséges hajók.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: Ellenséges tengeralattjárók elsülyesztették a következő hajókat: *Yonne* 163 tonnás francia és az *Anonymous* belga halászhajókat. *Crown-Point* 5226 tonnás, *Vestra* 1021 tonnás, *Azul* 9077 tonnás, *Saxon-Britain* 1337 tonnás angol gőzösöket, a *Prim Rose* 113 tonnás és a *Lortan* 1419 tonnás perui bárkákat.

Egy buvárhajó munkája az Atlanti oceánon.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Egy visszatért tengeralattjáró az Atlanti oceánon 10 hajót süllyesztett el 19 ezer tonnatartalommal. E kereskedelmi hajókon kívül elsülyesztett egy 3000 tonnás angol gőzöst is.

Bryan a béke híve.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Bryan az angol miniszterelnökhöz levelet intézett, amelynek egy részét most egy amerikai lap közli. A levélben Bryan felhívta Lloyd Georget, hogy minden tekintélyét vessen latba, hogy a békekonferencia összeüthessen.

— Az Ön elhatározása — írja Bryan — millióknak oszt életet vagy halált.

A szenátus helyesli Wilson eljárását.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: A szenátus 87 szóval 5 ellenében kimondta, hogy helyesli Wilson elhatározását, amely Németország és az Egyesült-Államok közötti diplomáciai viszony megszakítását eredményezte.

A *New York Herald* tudni véli, hogy Tarnovszky gróf osztrák-magyar követ át akarta ugyan adni Wilsonnak megbízó levelét, de az elnök nem fogadta el.

Az amerikai németek védelmét Svájc elvállalta.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) Bernből hivatalosan jelentik: A német kormány megkérte a svájci kormányt, hogy vállalja el az Amerikában élő német alattvalók védelmét. Svájc a kérelemnek eleget tett.

A buvárhajóharc egy napi eredménye.

Budapest február 8. (Saját tudósítónktól.) Luzanóból jelentik: A *Corriere* jelenti Londonból: Február 6-án a buvárhajók összesen 52 ezer tonna tartalmú kereskedelmi hajót süllyesztettek el.

Brazília semleges marad.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) Rio de Janeiróból jelentik: A külügyminiszter kijelentette, hogy Brazília nem csatlakozik Wilsonhoz, hanem a tengeri zárlat miatt Németországhoz tiltakozó jegyzéket intéz.

Városi közgyűlés.

Nem pereli a város a Belvárosi Népbankot.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap tartotta rendes közgyűlését.

A tanácskozás lefolyása a következő volt:

Dr Cziffra Károly főispán elnöklése alatt a bizottsági tagok szép számmal voltak jelen.

A polgármester havi jelentése kapcsán több felszólalás volt.

Takarékoskodjunk a világitással.

Dr Rezső Mór kifogásolja, hogy éjjel a városban fenyves a világitás, míg a fővárosban sötétek az utcák.

Rimler Károly kijelenti, hogy a tanács már is redukálta a közvilágitást; az izzópáknak csak negyedrészre eg már. Az éjjeli vonatok közlekedése miatt nem lehet sötétben hagyni a Rákóczi utat. Különben állandóan foglalkozik a kérdéssel a tanács.

Weiszlovits Gyula a tanács elnökje, hogy a villamos világitási árkedvezményt a nagyfogyasztóknak felmondják, holott ezeken nyugszik a telep.

Rimler Károly polgármester válaszolt. A villamosáram árának meghatározója a szakbizottság és a tanács elő tartozik. A kisfogyasztóknak már emeltek az árat, most csak azoknak mondták fel a kedvezményt, akiknek egy havi felmondásra szólott a szerződés. 170000 K hiánya van a villanytelepnek, ezt pótolni kell. De a szerződéses fogyasztóknál is csak kis százalékkal emeltek. Szénnel nem egész évre, de nagyobb időre vagyunk ellátva, mint más városok.

A jelentést tudomásul vették.

A belügyminiszter leiratát az 1.344.000 K törlesztés kölcsön jóváhagyása tárgyában terjesztette elő a tanács.

Kelen Béla megnyugtató kijelentést kért a polgármestertől, hogy a honvéd tüzérségi tanyá építésénél a honvédelmi miniszter által engedélyezett felemelt árak a szakiparosok részére közvetlen adassanak ki.

Rimler Károly kijelenti, hogy annak idején méltányosan járnak el a szakiparosokkal.

A tanács javaslatát elfogadják.

Sok a rapidijas.

A nem szoros értelemben vett közigazgatási alkalmazottak 1917. évi háborús segélyének fedezéséről a tanács a város költségvetésében gondoskodik.

Weiszlovits Gyula elfogadja a javaslatot, mert a kistisztviselőkön okvetlen segíteni kell, hogy megelhessenek.

Hegedüs Nándor az előterjesztéssel kapcsolatban kitért a város helytelen adminisztrálására s rámutatott, hogy a városnál divó aklagyártási és bürokratikus rendszer elviselehetetlenül magasra emeli a személyzeti kiadásokat. Részletes statisztikai adatokat sorol fel, hogy eltekintve a mostani háborús viszonyoktól, évről évre emeli a napi és havidíjakok számát, amely százszereket emészt fel. A polgárság édesze az volna, hogy jobban fizetett, de kevesebb tisztviselő létszáma el a ügyeket. Minden ügyosztály valószínűleg irással kell vinni a város közigazgatásában irással kell vinni a város közigazgatásában. Felgátlakozni kell ezzel a kérdéssel, hogy az ügyosztályokat egyszerűítsük, s a munkát csökkentjük. A kistisztviselők számát is csökkentjük és állapítunk meg az ügyosztályok átszervezésével. I. indítványozza, hogy a közgyűlés határozza fel a tanácsot a kellő intézkedésekre, a személyzeti kiadások csökkentésének megállítására céljából.

Rimler Károly már évek óta hallja, hogy a kistisztviselők számát redukálni kell.

Rapidijasat mit dég csak akkor neves ki, ha hely van. Elfogadja a Hegedüs indítványát, de annak gyakorlati haszna nem lesz. Ma fel van forgatva az egész közigazgatás; 180 tisztviselő katoná, ezeket mind megtartja a város, tehát helyettük rapidijasokat kellett felvenni, de mindet csak ideiglenesen alkalmazta. Rámutat a rengeteg munkaszerződésre; pl. az államségélyesek száma 200 ról 10000-re szaporodott, ahitét nyilván tart a város. A szervezeti szabályzatot át akarják dolgozni, ma azonban nem lehet semmit tenni, mert a háború folytán valóságos chaos van a közigazgatásban.

Dr Medvigy Gábor szükegesnek tartja, hogy a legszűkeges helyeken levő kistisztviselők a segélyt végre megkapják. Míg he nem hozzák a közigazgatásba a közvetlenséget, a szöbilitéget, a mai helyzetet nem segíthetünk. Sorraval az ügyosztályokat s hímutsja, hogy mindenütt szorgosan dolgozzanak. A város fejlődik, s a közlekedés emeléstől fésznek a tisztviselők helyett rapidijasokkal dolgoznak. Mindentűt sok a dolga. N. m. ok nélkül, de parancsoló kényszerűségből sok sok az alkalmazott. A létszám emelkedése arányban áll a munkával. Arra tgyenek indítványt, hogy kevesebb erővel miként adminisztrálják a várost.

Dr Friedländer Samu szerint a városi adminisztráció költségét minden adófizető évről 100 K esik. Ha nem házilag fizetik, hanem bérlő adnak, a mai kiadások barmadrészéért ellátják a város közigazgatását. Az állami hivataloknál kevesebb a személyzeti kiadás. Díjakra is rapidija akarnak adni. Díjokra szükség nincs, es csak rapzsámok. Míg a favágó nem kap nyugdíjat, a rapidijas sem kaphat.

Sulyok István fontosnak tartja a felvetett kérdést, de annak keresztülvitelére hosszabb idő kell. Tultergés van az alkalmazottak tekintetében, amelyen lehet segíteni, csak akarni kell. Elfogadja a tanács javaslatát. A városnak morális kötelessége, hogy az alkalmazottak megkapják, amit nekik ígértek. Adjuk meg erre a tanácsnak az elbiztat. A Hegedüs indítványát megávéva teszi.

Dr Molnár Imre mindig kifejtette, hogy a főgő helytelen segíteni kell. A város helyzete súlyos, sok az adósság, de ne feldobozzuk meg a nyert ellenőrzésként, s mi ezt a helyzetet okozta. Látnuk, hogy Nagyvárad 20 év óta mindent alkotott, ami egy civilizált ember részére szükséges, tanács, közértelem, közértelemnyek olyan haladást értek el nálunk, mint nagyon kevese városban. Adóssodunk, de alkotunk is, Hiba talán, hogy gyorsan haladtunk, de meg van az eredménye. A háború után majd dolgozhatunk higgadtan s a jövedelmeket fokozhatjuk, de most meg kell a szükségeseket szavazni közhölő emeléssel is. Ebbe nyugodjunk bele.

A tanács javaslatát fogadják el, Hegedüs Nándor indítványával együtt.

A nem szorosan közigazgatási alkalmazottak 1916. évi háborús segélyének fedezésére államségélyt kér a város.

Nem pereli a város.

Ezúttan javasolta a tanács, hogy a Belvárosi Népbanknál elhelyezett közpénzek visszafizetésére ne adjon további haladékot a város, hanem utasítsák a tanács, hogy a 80000 korona behajtása iránt tegye meg a város érdekeinek legmegfelelőbb intézkedéseket.

Juricskay Banna a tanács javaslatával szemben indítványozza, hogy ne pereljen a város, hanem junius hó 30 ig várakozó álláspontira helyezkedjenek, mert addig megjelenti a pénzügyminiszter szanálására vonatkozó miniszteri rendelet. Perre ne menjen a város, mert az sok pénzbe kerül.

Dr Rezső Mór elfogadja Juricskay

indítványát. A tanács javaslata jogi abszurdum.

Dr Perczel Adolf szintén városnak tartja a városra a tanács javaslatát. Csak peres lépést akarnak. Elég már a város veszített peréből.

Dr Thury László visszautasítja, hogy a városnak veszített perel lennének.

Dr Medvigy Gábor helytelennek tartja, hogy kötelességtudó tisztviselőkkel szemben ilyen kifejezéseket használják. Nem engedhető meg, hogy köztisztviselőket szial vádoljanak meg, hogy perre utalják. Annak az adósnak, aki a város rovására más hitelezőknek fizetést teljesít, nem ad halasztást.

Dr Friedländer Samu: Végrehajtásra szükség nincs, abból kár lehet a városra. A végrehajtás nem más, mint csődbe hajlás. Csak újabb költsége lesz a városnak. Indítványozza, hogy adják ki az ügyet a jogügyi bizottságnak.

Dr Perczel Adolf nem azt értette, hogy a városi főügyész ügyvédi költségekre utalzik, hanem, hogy perköltségek lesznek.

Weiszlovits Gyula a tanács javaslatát fogadja el.

Dr Thury László felvilágosítással szolgál. A kiadandó miniszteri rendeletet nem ismeri, nem tudhatja mi lesz benne. Minden intézkedést meg kell tenni a város érdekében. Es még nem azt jelenti, hogy mindjárt perel is a város. A jogügyi bizottsághoz terelése a dolgoknak, rejtett halasztás. Eszköznek kell lenni a város kezében minden eshetőségre. Még nem lesz elvetve a kocka a tanács javaslatának elfogadásával.

Felszólaltak még többen, mely után 16 szóval 15 ellen a Juricskay indítványát fogadják el.

Elfogadják a tanács előterjesztését a I. sz. képtalari uradalom vámtalányáról s a többi apróbb ügyeket.

Interpellációk.

Balogh Döme felolvasta egyik fővárosi lapnak azon közleményét, hogy a nagyvárad melmlok az erdélyi menekültek gabonáját elűntették s abból Nagyvárad városának is adtak. Kérdi, mi igaz ebből, mert a város reputációját is ériati a közlemény.

Rimler Károly kijelenti, hogy a közleménynek semmi alapja nincs. Már Budapestén a 8 Órai Ujság tudósítójának megadta a cáfolatot. — A választ tudomásul vették.

Balogh Döme a Royal kávéház bérlétére tesz kérdést. Eleget tett e a bérlő kötelességeinek?

Rimler Károly kijelenti, hogy a bérlő teljesen elget tett kötelességeinek. — Tudomásul vették.

Balogh Döme kifogásolja, hogy az elárúciók csak 3 napra járó kenyéradagot adhatnak ki. A burgonyakiszolgáltatásra kér megfelelő intézkedést.

Lukács Ödön a takarékoság és a visszaélések megállítására céljából adta ki a 3 napra szóló rendeletet. Ahol rendkívüli körülmények vannak, segít a panaszokon. A burgonyát is már 5 helyen árulják. A fagyos turgonyát nem bocsátják eladásra.

Kiss Dávid a villamosvasut ellen hoz fel panaszokat, majd a közlekedésnél előforduló apróbb panaszokat sorol fel.

Dr Olasz Béla aziránt tesz kérdést, hogy mi van a Vörös Kereszt azon megkeresésével, hogy az itt nyugvó hősök emlékének felállításához a Vörös Kereszt támogatást ajánlott fel.

Rimler Károly kijelenti, hogy még nem lehet az enléket felállítani, mert még nem tudhatjuk, hogy mily n lesz a hősök temetőjének terjedelme s hova állítsák fel az emléket. A Vörös Kereszt ajánlatát különben köszönettel fogadják.

Ezzel az ülés véget ért.

A felmentettek szigorú felülvizsgálata.

A bizottság megkezdte működését Aradon.

A katonai szolgálat alól felmentett öszszes egyének legszigorubb felülvizsgálata rövid idő múlva bekövetkezik. Ezt a felülvizsgálatot a közös hadügyminiszterium megbízásából összeállított katonai és polgári bizottság fogja elvégezni és ennek a bizottságnak határozata megfélebbizhetetlen. Ez a komisszió jogosult a felmentett egyéneket azonnali bevonulásra utasítani, vagy a meghatározott időre történt felmentést bizonytalan időre meghosszabbítani, esetleg azt is javasolja, hogy a hadvezetőség gondoskodjék a bevonult egyén pótlásáról. Ezek a bizottságok, amelyeket köznyelven véstörvénytörvényeknek neveztek el, bejárják mindazokat a helyeket, ahol felmentett egyének tartózkodnak és megvizsgálják műhelyeiket, ipari és tüleli telepeiket, hogy a közvetlen tapasztalat alapján hozzák meg megdönthetetlen határozatokat.

Aradon most kezdte meg működését ez a komisszió, amelynek elnöke Belmont tábornok, tagjai pedig Pappert Vencel vezérkari ezredes, Maroskényi főhadnagyfőmérnök, Szántay Lajos főhadnagy, az aradi katonai iparüzemek helyettes parancsnoka, Csongár vadászhadnagy, Stengl Arnold magyar királyi iparfelügyelő és Bolgár Lajos, az aradi kereskedelmi és iparkamara s. titkára. E két utóbbi polgári funkcionáriust a kereskedelmi miniszterium megbízásából vették fel a küldöttségbe.

A felmentett egyéneket a bizottsággal kiküldött egyik ezredorvos újból vizsgálat, illetőleg sorozás alá vette, hogy megállapítsa, kik alkalmasak front- vagy segédszolgálatra?

Aki frontszolgálatra alkalmas, annak polgári működését szigorubbban itélik meg és csak amennyiben föltétlenül nélkülözhetetlen, akkor hagyják meg eddigi foglalkozásánál. Természetesen a bakkancsgyárban felmentett egyének között elsősorban a fiatalabb munkások felmentését szüntette meg a bizottság. Volt a felmentettek között két szakalkalmazott, aki a hétfőre való tekintettel nem jelent meg a gyárban, hanem „blauhtagot“ csinált. Ezeket a bizottság azonnali bevonulásra utasította, mert felmentésüket nyomban hatálytalanította.

Amennyiben a bizottság tagjai között véleményeltérés merül fel, szavazással döntenek afelett, hogy mely egyének felmentését kell megszüntetni. A bizottság általában humánusan teljesíti fontos feladatát, természetesen legelsősorban a katonai szempontokat vesszi figyelembe, azonban egyáltalán nem hagyja figyelmen kívül a jelentős közgazdasági érdekeket sem, mert a hadügyminiszteriumnak is az az álláspontja, hogy a gazdasági szempontból nagy horderevvel bíró vállalatok üzemenek még a háboru utolsó stádiumában sem szabad szünetelni.

A bizottság nyolc napra tervezte Aradon való tartózkodását. Ez idő alatt ugyyszólván kizárólag a hadsereg számára dolgozó iparvállalatok felmentett alkalmazottait,

illetve főnökeit fogja nélkülözhetelenség szempontjából felülvizsgálni. A magánoségek (kereskedők, iparosok, pénzügyészek) felmentettjeinek felülvizsgálata csak néhány hét múlva veszi kezdetét.

Hatósági személyek ellen nem nyomozhatnak a csendőrök.

A belügyminiszter rendelete.

Érdemes, de egyben nagy fontossággal bíró rendelet érkezett a vármegyéshez a belügyminisztertől. Nagyon gyakran megemeltt ugyanis, hogy katonai hatóságok a csendőrséget bírták meg egyes ügyek kinyomozásával. A csendőrök azután a nyomozás során egyes polgári hatóságokat tanúként hallgattak ki, — a mi sokszor visszás helyzetet teremtett. A belügyminiszter rendelete most megszünteti ezt az állapotot és szigoruan utasítja a csendőrséget, hogy polgári hatósági személyt nincs joga kihallgatni és ettől tartózkodjék.

A rendelet teljes egészében így hangzik:

Előfordult, hogy egyes csendőrközegek a katonai hatóságoktól valamely ügy kinyomozására utasítván, ennek során polgári hatósági személyeket hivatalos ügykörüket érintő tényekre kérdezték ki. Ez az eljárás emellett, hogy az illető polgári hatóság tekintélyének csorbítására alkalmas, több szempontból szabálytalan. A K. B. P. 1912. 32. és 33. t. c. 131. és 132. szakasza szerint ugyanis a katonai bíróságok és parancsnokságok még a katonai büntető bíróságok hatáskörébe tartozó büncselekményekben sem fogantathatnak nyomozó cselekményeket olyan személyekkel szemben, akik a katonai büntető bíróságnak nincsennek alávetve, hanem ezekkel szemben a nyomozás teljesítése végett a polgári büntető bíróságokhoz vagy a rendőrhatalóságokhoz kell fordulniok.

A csendőrközegek tehát szabályos eljárás mellett alig juthatnak abba a helyzetbe, hogy a katonai hatóságok rendelkezése következtében polgári hatósági személyek ellenében keljen nyomozást teljesíteniök.

Emellett a hatósági tekintély sem engedheti meg, hogy a csendőrközeg valamely hatósági személy ellen, hivatali működésére vonatkozólag teljesítsen nyomozást. Annél fogva, ha a nyomozás során valamely hatósági cselekmény felderítése mutatkozik szükségessé, a csendőrközeg köteles a nyomozást elrendelő hatósághoz fordulni a végből, hogy ez utóbbi a szükséges adásokat a Bp. 1896. XXXIII t. c. 84. szakaszának megfelelő módon t. i. megkeresés útján szerezzze meg.

Felhívom a csendőrkerületi parancsnokságokat, hogy érőli a csendőrszárnyparancsnokságokat és őrsöket — a csendőrség legénység — megfelelő kiképzésére végezt értesítse.

Budapest, 1917. évi január hó 2.

Sándor János sk.

* Világításra 65 voltos dinamó kapcsolótábla, benzinnemotor akumulátor eladó Kertész-utca 22. Varga.

A hadsereg főparancsnokság a magyar ipar és technika munkájáról.

Báró Conrad tábornagy, a vezérkar főnöke, a feljobbantott belgrádi vasuti hid tartós formában való fölépítésének befejezése alkalmából legfelső parancsra gróf Tisza István, m. kir. miniszterelnökhöz a következő átiratot intézte:

„A vasuti hidak építése terén az utolsó időben elért kiváló eredményeket megkoronázta a Zimony és Belgrád közötti állandó vasuti hidnak két nap alatt befejezett helyreállása.

E vasuti hidnak tartós formában való helyreállítása történeti jelentőségű tett, mely hatalmasan elősegítette, hogy a valánk szövetséges balkáni hatalmakkal a kemény harcban legyőzött Szerbiánál szabályos és biztonságos közlekedést tartsunk fenn.

A magyar ipar és a magyar technika, a magyar kir. államvasutak igazgatóságának vezetése alatt a hiddal örök időkre szóló emlékművet emeltek maguknak, emlékművét szakcsere tudásának, hathatós erejüknek, minden akadályon győzelmeskedő erejüknek és annak, hogy mily bölcsen belátták, hogy az arvasálon küzdő katonák és az értéket teremtő munkások most mindenképpen csak egyetlen célra törekedhetnek: — győzelemre!

Mindazoknak, akik akár szellemük irányadó erejével, akár érdes kezük munkájával szerettek érdemeket a nagy mű körül:

Ó császári és apostoli királyi Felsőlegmagasabb megbízásából a hadsereg főparancsnokság köszönetét fejezem ki.“

Katonák magánvizsgálata a kereskedelmi iskolában.

A katonai szolgálatra bevonult felső kereskedelmi iskolai tanulók felbeszakitott tanulmányaik folytatásának, illetve befejezésének biztosítása végett a vallás- és közokt. m. kir. miniszter a következőket rendelte el:

1. Azon jelenleg katonai szolgálatot teljesítő tanulók, akik a szabályszerű előképzétségi birtokában vannak és a felső kereskedelmi iskola alsó osztályából vizsgálatot tenni óhajtanak, amennyiben az intézeti igazgató előtt megfelelő előképzétségiüket, valamint katonai szolgálatukat szabályszerűen igazolják, f. é. február hó végén a felső kereskedelmi iskola alsó osztályából magánvizsgálatra bocsátandók.

2. A felső kereskedelmi iskolának jelenleg katonai szolgálatot teljesítő azon rendes és magántanulói, akik a felső kereskedelmi iskola alsó vagy középső osztályát az 1915—16, vagy az azt megelőző tanévben sikerrel elvégezték, de tanulmányaik folytatásában bevonulásuk folytán megakadályoztattak, amennyiben azon felső kereskedelmi iskola igazgatóságánál jelentkeznek, ahol az alsó, illetve középső osztály tantárgyaiból sikeres vizsgálatot tettek, jelentkezésük esetén a felső kereskedelmi iskola középső, illetve felső osztályu tanulók részére a f. é. január 18-án 8588—917. sz. a. kelt itteni rendelettel szervezett előkészítő tanfolyamra, eddigi végzettségüknek megfelelően felveendőek.

Azon tanulók, akik a felső kereskedelmi iskola alsó és középső osztályából javító

vizsgálatra bocsátandók, melynek sikeres kiállása esetén eddigi tanulmányi végzettségükhez képest megfelelően, a tanfolyamra felveendőek.

A katonai szolgálatot teljesítő tanulók legkésőbb f. é. február 10 ig vehetők fel a tanfolyamra.

Azok a megátnaülők, akik a mostani bemutatón szemlén alkalmassáknak találtattak, bevonulásuk előtt magánvizsgálatra bocsátandók, ha a vallás- és közokt. miniszter utól erre engedélyt nyernek.

Az igazgatóság.

Huszonnyolc évet ültek lopásért.

Scherer és Bánhidy a törvényszék előtt.

Vácon, a fogházban ismerkedett meg Scherer Károly ifjabb Bánhidy Bélával a találkozásból eredt a bűnper, amelyet tegnap fejezett be a nagyváradai törvényszéknek Seress Barca elnöklésével ítélkező tanácsa.

Mikor ők összejöttek, mindkettőnek múltja volt. Scherer Károlynak több neve s még több büntetése. Máig, jóllehet, csak 1873-ban született, tizenhét évet ült különböző rendőri fogházakban, börtönökben és fogházakban, társan, ifjabb Bánhidy Béla pedig szorgalmasan igyekezett méltó lenni hozzá és ezidáig sikerült neki 11 évet összehozni. Mindkettő specialista: csak lop, mint látható, nem sok sikerrel.

Scherer Károly Budapesten kezdte pályafutását, ahol 1897-ben lopásért 4 napi elzárást kapott. Ez volt a kezdet. Ezután 1891-ben Budapesten fogházban 2 napot ült, majd 4 évi fogházat kapott. Ezt követve, 1901-ben 8 hónapot és 2 napot ült, majd 2 évre és 3 hónapra ítéltek. 1904-ben egy év és 1 napi börtön köszöntött rá, 1905-ben 8 havi börtönt érdemelt ki, míg 1906-ban 3 évi és egy napi fogháznak mondhatott elment, majd legutóbb öt évi és 8 havi fogházzal szült ítélete s most is onnan vesették elő. Eleven arcu ember, iparossgéd a külseje, sok energia, ravaszság van szemében, de bizonyos, hogy műveletlen és morális fel fogás nélküli való. Kissé megtört a sok büntetés alatt, nyugtalan s a büntetőjogi „bűnöző ember” sémájához hasonlít.

Ifj. Bánhidy Béla 1888-ban született, kerek, egészséges, piros arcu, nyugodtan néz és nyugodtan tagad. Rabruha van rajta. Tíz napi elzárással kezdte. Temesvárt, Szegeden 8 napi fogházzal folytatta, majd ugyanott 2 hónapot. Szabadkán 6 havi börtönt ült, Besztercebányán 8 rendbeli lopás miatt 1 évet s 1 hónapot ült, Zilahon lopásért 2 évi fogházat kapott, Egerben 3 évi s 6 hónapi fogházat érdemelt ki, Szegeden újból 3 évi börtönt.

Váci ismeretségük tovább folytatódott s mikor a biharezilági olajipar Rt. gyárában összetalálkoztak, megőrültek. Később Tegledy József szeszgyárába mentek s ott — a börtömbizárokra tekintettel — gépsziját loptak. Scherer úgy adja elő, hogy Bánhidy egy csomagot hozott hozzá, amelyet nála tett le, s nem tudta, mi van benne. Bánhidy ellenben azt állítja, hogy Scherer a szuber alá egy zsákot tett s kérte vigye el hozzá, s elvitte, de nem tudta, mi van benne. A gépsziját Scherer sógora, a nagyváradai gyepmester felhívására jelentkező Miló Lajos

nagyváradai suszter vette meg, két kilónkint 35 koronájával.

A tanúk azonban beigazolták a vádat. Szokolay Gyula dr. ügyész lopásért kérte elítélését, míg Steiner Ervin dr. a tárgyalási adatokból kivett érvekkel küzdött enyhé ítéletért Boros János dr. védőtársával együtt.

A bíróság a soknevű Scherer Károlyt 4 évi, ifj. Bánhidy Bélát 3 évi börtönnre ítélte. Fellebbeztek.

Svärdström Valborga egyetlen dalestéye.

Grandiózus művészi esemény hírére közölhetjük közönségünkkel. A világhírű és utólrérhetetlen „svéd csalogány”, akinek csodás művészetében Európa minden világvárosának közönsége rajongva gyönyörködik, — Svärdström Valborga egyetlen estére Nagyváradra jön. Előadásának páratlan tökéletessége, hangjának ragyogó csengése bizonyára mindenkint el fog bűvölni. A hangverseny, amelynek példátlanul gazdag műsora, a Fekete Szaban február 15-én este 8 órakor lesz. Jegyek a Hegedűs hírlapírójában válthatók. Siessen mindenki jegyét megváltani, mert bizonyos, hogy a hangverseny napjáiig egyetlen jegy sem fog maradni.

A művésznő műsora:

1. a) Ária Verdi „Traviata” operájából. b) Vor Ibram Fenster. c) In der Beran. d) Wiegenlied. e) Vergeblisches Sänchen. Brahms.

2. a) Der Musensohn. b) Der Erdkönig. c) Haidenröslein. d) Részlet „Három a kislány”-ból. Schubert.

3. a) Menuett — E dell'Acqua. b) Üzenet — Ternay. c) A kosár — Csiky János. d) Mädchen sind wie der Wind — Löwa.

Helyek árai: Zsoltó 8 és 6, közcsék 5 és 4, támlászsék 3, páholy 25, páholyülés 4 és 2, erkélyülés 1 korona.

A zongorakíséretet Bródy Miklós, a kiváló és illuztrális komponista s a kolozsvári Nemzeti Színház első karnagya látja el.

Külön hangsúlyozzuk, hogy a nagy művésznő hangversenykörútja úgy van beosztva, hogy csupán ezt az egyetlen előadást tarthatja meg, nem prolongálhatja itmaradását, aki tehát hallani akarja Svärdström Valborgát, az siessen megváltani jegyét. A zongorakíséretet dr. Bródy Miklós, a kiváló és illuztrális komponista s a kolozsvári Nemzeti Színház első karnagya látja el. A hangversenyt Bórczy Mihály, a kolozsvári Nemzeti Színház művésze rendezzi.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógógyárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

* „Korona szappan-por.” Nem kell szappan, sem szód, sem mosópor. Hő-féherce mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyészeti tanúsítvány. Egy félkilo doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Ápolló drogeria” Nagyvárad Telefon 13—02.

Bűn és megbánás.

Törvényszéki eset.

— Miért tette? kérdi a bíró. A leány arcára tapasztja kezeit s szokog.

— Miért tette? — kérdezzük a panaszostól.

— Nem tudom. Két évig volt nálam a leány. Szorgalmas és kifogástalanul jó. És egyszer mégis hozzányult a pénzhez. Magában, egyedül volt. Bizonyosan látta és megkivánta a pénzt.

— Miért tette? — kérdi újból Gyenge Béla, az elnök,

— Megtévedtem, felölt a lány, a kísértés...

— Jó dolga volt magának az asszonyánál?

— Igen, felel a leány halkán.

— És mégis, hogy tehette ezt?

— Találtam egy kulcsot az utcán, felvettem. Egy másikat meg a zárból kivettem. Megváltam, míg elmegy az asszonyom, kinyitottam és kivettem 60 koronát.

— De maga nyolevanat adott vissza.

— Igen, mert azt mondta, hogy annyit vettem el. Hordárral küldtem a 20 koronát.

— Hol van most?

— Helyben, egy jó családnál.

— Megbánta, amit tett?

— A leány szokog halkán.

— Meg. Nagyon.

— Bisméri a lopást?

— Igen.

A panaszos lép elő:

— Mennyit vitt el a leány.

— Hatvan koronát papírpénzben és 20 koronát apróban.

— Visszavitt?

— Igen. Észrevettem, hogy gondolkozóvá lett s nem alszik. Hallottam, hogy a cselédek ruhájukba rajtik a lopott holmit.

Tapogattam a kabátját s benne a zsebkezdőbe kötve kulcsot találtam. A kulcsa szekrényemé volt, ott tartottam a lakbérre szükséges pénzt. Hiányzott belőle. Feljelentettem, s beismerte s visszavitt 70 és küldött 20 koronát. Nem kívánom megbüntetését. Jó lány volt, ma sem tudom, miért tette.

— Miért tette? kérdi az elnök.

A leány nem felel. Sir esendesen. Fialtal testét át mag átrazgi a megbánás. A bíróság visszavonul, az ügyész a szolgát szólítja.

— Fogházort!

A leány összerendez. De a bíróság kegyes, a bíróság megvizsgálta a lelket is, a töredelmes megbánást s a fiatalságot is latbavetette s 3 napra ítélte a leányt, akinek haladékos adak a büntetés leülésére.

Az elnök szeliden, jóságosan megmagyarázta az ítéletet s a hallgatóság érezte, hogy az ítélet megtisztított egy bűnbánó lelket.

Megvettem egy nagy mennyiségű

eredetiberlini szabásu finom, szép és sikkes mellfűzőt és azokat igen szolid áron bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Kesztenbaum Juliska

fűzőszalonja Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. sz.

HIREK

Arany János emlékünnepe.

Az Arany emlékegyesület reméli, hogy a március 2-iki országos ünnepen Nagyvárad város törvényhatósága, hivatali, társadalmi és kulturális intézményeinek küldöttségei sorába állva inpozitív számú részét a nagyvárad közönség. Tatár Balázs, az egyesület elnöke tegnap Nagyváradon írt és személyesen kérte fel a Szigligeti Társaság elnökét és szakosztályainak elnökeit, hogy mivel az Arany János emlékünnepe kultuszában mindig lelkes munkatársra volt a Szigligeti Társaság, az Aranyemlék egyesületnek a március 2-iki ünnepen is méltón képviseltesse magát. De ezenkívül megkérte a társaságot arra is, hogy a Nagyváradról az ünnepen résztvevőket tudassa, hogy a Szigligeti Társaságról jelentkezzenek. Ilyenformán a szalonai rendező bizottság előre tudná, hogy báryan érkeznek Nagyváradról és gondoskodni tudnának fogadtatásukról és ellátásukról.

A Szigligeti Társaság természetesen készségesen vállalta a váradiak toborzását, akik március 2-án reggel 5 órakor indulnak Nagyváradra és a társaság által megrendelendő különvonaton este 11 órakor utaznak vissza Nagyszalontára. Ez ügyben a társaság ünnepnapra rendező szakosztálya a következő felhívást intézi tagjaihoz:

Felkérem a Szigligeti Társaság ünnepnapra rendező szakosztályának tagjait, hogy a március 2-iki nagyszalontai Arany emlékünnepe Nagyvárad küldöttei részvétele módzatainak megállapítása ügyében a város háza bizottsági termében délután 5 órakor tartandó értekezleten megjelenjen szíveskedjenek. Fehér Dező a Szigligeti Társaság ünnepnapra rendező szakosztályának elnöke.

* **Erdélyi Miklós a sebesült katonáért.** A ki látja Erdélyi Miklós mozdító arcát, annak fogalma sem lehet arról, micsoda gondot okoz ma egy szintársulat fenntartása. Mert igaz ugyan, hogy a közönség sűrűbben látogatja a színházat, mint bármikor, de a költségek is megszorítottak, a műsor összeállítása pedig éppen óriási gondot okoz. Ezernyi gondja mellett Erdélyi Miklós még sem feledkezik meg arról, hogy valamennyien adósai vagyunk azoknak a hőseknek, akiknek vére hullása és szenvedése tartja távol tűzheleinktől a barbár ellenséget. Ebben az évadban Erdélyi Miklós már két ízben becsátott nagyobb mennyiségű színházi jegyet a lábadozó katonák rendelkezésére. A gyógyuló sebesült hőseknek mindkét alkalommal magas színvonalú előadásokban volt alkalmuk gyönyörködni a hálával fogadták az igazgató megemlékezését.

* **Lopás a sorozáson.** Régi bevett szokás, hogy a sorozáson a sorozás alá menők egyik másikat meglopják. Tegnap a fiatal 18 éveseket sorozták László Vilmos utcai helyiségben. Novák Gábor fiatal legényke is nagy ambícióval készült az ünnepélyes aktusra, jó kedve azonban alaposan feloldott, mikor felöltözéskor vadonat új csizmáját nem találta. Most a rendőrség nyomon a csizmetolvaj után, aki annyira elszeméltette a fiatal katonajelöltet.

* **Haus nagydmirális meghalt.** Budapestről jelentik: Haus Antal nagydmirális, az osztrák-magyar haditengerészet parancsnoka meghalt.

* **Rossz lesz a mézszegzon.** A nagy hideg, mint méhészköröktől értesítik lapunkat, nagy pusztítást végzett a méhek között, amelyeknek telelése nehezen ment, mert rosszul voltak táplálva a kevés méz és cukor miatt. A cukorhiány nagyon éreztetett volt. Az idei méztermés eléggé aggodalommal néznek a méhészek, pedig most a méz nagy szerepet játszik a közönség háztartásában és a cukor kiszabottségá mellett a cukorszok, kávéházak mindjobban a méz felé hajlanak sötetményeik és készítményeik érusításánál. Csak egy jó, szép, virágos tavasz és nyár hozhatná helyre a hideg által okozott pusztításokat.

* **Apologiai előadás lesz uricők részére ma délután 5 órakor az Országzárda nagytermében.**

* **„A Nap” megjelenését betiltották.** Budapestről jelentik: A belügyminiszter az „A Nap” című lap megjelenését három napra betiltotta. A betiltás oka az, hogy a lap a képviselőházban történt lövésekről azt írta, hogy a lövések Tisza István grófnak voltak szánva.

* **Szivar a tözsdékben.** Tegnap kezdődött meg a szivar kiadása a trafikok részére. Először a Lloyd kávéház melletti tözsdé kapott 400 darab szivart, cigarettedohányt és cigarettát, ugyancsak a többiek megfelelő mennyiségű szivart a következő fajtákból: regalitás, trabukko, britonik, kuba és pororikó. Összesen 3000 szivart adott ki a nagytözsdé, a mi ugyan nem sok, de mégis valami. Ma folytatják a szivar és dohány kiadását.

* **A magyar és román internáltak cseréje.** A miniszter elnökségtől tegnap kirat érkezett Bihar megye alispánjához, amely utasítja az alispánt, hogy a vezetése alatt levő törvényhatóság területén levő azokról az oláh internáltakról terjeszzen fel hozzá kimutatást, akik 17 évesek még nincsenek és 50 évesek már elmúltak. A kimutatásba felveendő az összes nő, papok és orvosok és két korhatár között levők is, ha katonai szolgálatra nyilvánvalóan alkalmatlanok. Közli a miniszterelnök azt is, hogy e kimutatásra azért van szükség, mert az osztrák-magyar és a román kormány között alkalmas módon folyamatba tett diplomáciai tárgyalások oly eredménnyel jártak, melynek következtében az osztrák-magyar illetőleg oláh internáltak ki fognak cseréltetni.

* **Hidsegély az otthon levő férj után.** Brindás S mont Remetelőről beszereztek katonának, te is vonult, fel is ment ették ideiglenesen a bezzamant. A felesége ezalatt szedte a hadisegélyt, akkor is, mikor az ura otthon volt így 300 koronát vett fel. Csalásért került a törvényszék elé Brindásé, míg az urát a honvédbíróság elé utasították. Brindásné 14 napi fogházat kapott.

* **Emőd Tamás házasság.** A jónövű Nagyváradról a fővárosba költözött költő, mint értesülünk, megházasodik. Mennyeasszonya egy kedves fiatal nagyvárad leány.

* **Adomány.** A Kath Növendő Egyesület cipő-anfolyamához a tegnapi számunkban emittettek kivül még a Haltenberger Vilmos cég is hozzájárult adománnyal.

* **Vejnáék balesete a szánkózásonál.** Zsákáról jelentik, hogy Vajna József zsákai nagybirtokos sógora és a zsákai postamester szánkózással mentek ki a közönség batorába. A kocsis rosszul szereszmolta fel a lovakat, amelyek megvadtak és a szánkót felfordították az ut melletti árokba, a hóba, azután elszabadultak. A hóba temetettek csak későn szabadultak rá. Nem történt nagyobb bajuk az önkéntelen hófúrdónál.

* **Egy öreg asszony hirtelen halála.** Tegnap reggel értesítették a rendőrséget, hogy Kovács Mária 73 éves nő az ágya előtt a földön halva találtak. A rendőrség megállapította, hogy a halál oka szív-szélhűtés. Érdekes megemlíteni, hogy az öreg asszony Nagy József asztalosmesternél lakott egy kis pincelakásban. Az asztalosmester, aki régebben vagyons iparos volt, hátralevő rapait magával tehetetlenül tengette végig a kis szűk oduban, amelyet a Kapucinus utcán kegyelemből kapott. A kis szobácskában két ágy volt és hogy az egyik ágy ne maradjon üresen, magához fogadta az öreg asszonyt, aki viszont hálából egyet mást segített a tehetetlen öreg embernek. Öltöztette, főzött neki, ha ugyan volt mit főzött az ágy megint üres lett és a szegény öreg asztalosmester könnyes szemmel gubbaszt nyoszolyája szélén. Ki fog neki ezután segíteni, ki fogja gondozni?

* **Lébtörések a sikos járdá miatt.** A két nap óta tartó esőtől fagyos hideg a járdákat borító hóleplet kőkemény, sikos talajjává változtatta, úgy, hogy az utca való járás valósággal életveszéllyel jár, még pedig azért, mert a háztulajdonosok nem nagyon sietnek a járdáról a havat eltakarítani, illetve hamuval, fűrészparral avagy homokkal behinteni. Így esik meg aztár, hogy a lábfejemódások és lébtörések nspirenden vannak. Tegnap is két lébtörés történt a sikos járda miatt. A rendőrség erélyesen figyelmezteti a háztulajdonosokat a járdák rendbeshozatalára, de még ez sem nagyon használ. Pedig a háztulajdonosok tudhatják, hogy a járdájukon történt balesetért ők a felelősek, még pedig büntetőjogiig. Ha már homok nincs, fűrészparral, avagy hamunak okvetlenül kell lennie minden háznál.

* **Halálozás.** Mély gyász sújtotta Jedlovzky József penzügyi tisztviselőt: neje, Clemenisz Olga hosszú szenvedés után 38 éves korában elhunyt. Temetése a hó 10 órá, szombaton d. e. 9 órakor lesz a Vízvezeték-utca 7. sz. gyászházban.

* **Lipcsei tavaszi mintavásár.** A lipcsei kereskedelmi és iparkamara értesítése alapján közöljük az érdekeltekkel, miszerint az 1917. évi tavaszi mintavásár március 5-től bezárólag 10-ig fog megtartani. Akik a megtartandó mintavásáron résztvenni óhajtanak, közelebbi felvilágosítást a kamaránál a hivatalos órák nyerhetnek. Nagyvárad, 1917 február hó 8. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Schwarz Izidor s. k. elnök. Dr. Sarkadi Lejos s. k. titkár.

ŐR felvétetik a Fekete Sashoz. Jelentkezhetni a gondaoki irodában. Sas-passagó 24 számú léposó.

Egy özvegy urind elvállalja egy magányos urindot, vagy hivatalnokot teljes ellátással. Cim: Körös uca 23 sz. ajtó 5. sz.

Alig használt zongorahangu cimbalom eladó Cim a kiadóhivatalban.

Tanulófiúk felvétetnek Földstrick Kálmán könyvtárában Széchenyi tér 6.

Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szeletke. Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagy-vár, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

Cukorka eladás Aszódi Mihály üzletében. Főútlelet Kossuth uca Sas palota. Fiók: Csokoládé Király Rákóczi-ut. Pásztorok, Borok herceg Windischgrätz tokai pinéből. Andrónyi Arad, Domay Arad és Paluzsai Pozsony mind nemes fajú borok. Friss déli-gyümölcs, dió, malagaszőlő, krach mandula gardinetnek. Friss szaloncukorka, összes létező likőrök, szilvórium, rum, seprő és törköly-pálinkák. Finom valódi konyak. Zamatos teák és kiváló finom Aszódi 8 féle zamatu pörköltkávái készen darálva. Kugler Gerbeaud bonbonok főraktára. Főútlelet telefon 635. Fióküzlet telefon 610.

Gyönyörű rózsás arc a nő legszépebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja amelytől a bőr visszanyeri ruganyosságát elcsúsztati a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagy-vár, Rákóczi-ut 7/B. Rimánózy palota.

Szobakezelő felvétetik a Zöldfa épületben levő 10 szoba kezelésére. Jelentkezhetni a gondnoki irodában Sas-passaige 24 sz. lépcső.

Polcskairtó MOXIN biotin essz. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Szőlőtörkölyt
kiegetett vagy kiegetetlen állapotban legmagasabb árban vásárolunk.
Moskovits Mór és fia
Részv. Társ. Kolozsvári-u.

IRODALOM

Mária Kongregáció. A jeles hitbuzgalmi folyóirat legutóbbi száma a következő tartalommal jelent meg: A világ kongreganistái a békéért. — Kiosoda neked Jézus? B. B. — Jézus Szívének kincsesháza. Veszprémi Dezsőné. — A misziók hősei. Mihailovits Zsigmond. — Jelöltetetés. — A válaszuton. Szalay Mátyas. — Csillag talan éjjel. (Vers.) Vásáry Dániel. — Zeng a harfa... — A Fogadalmi Templom születése. (Vers.) Lovich Ilonka. — Havi pártfogók: Szent Ágota szűz és vértanú. L. J. — Kongregáció élet. A „Hűség lapja.” P. Hász Brokárd. Kongregáció hírek. — Ifjúsági hírek. — Leányifjúság. Levelek egy leánykongreganistához. Laci bácsi. Leányifjúsági hírek. Szerkesztőség, kiadóhivatal és hirdetések felvétele: Budapest, VIII., Horánszky-utca 20.

Legújabb táviratok.

Amerika Angliától tanul.
Felfegyverzi a kereskedelmi hajókat.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból a Temps jelenteti: Az Egyesült Államok kormánya elrendelte az összes amerikai kereskedelmi hajók felfegyverzését.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, február 8. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti 8 án este: A Somme területen időakint erős tüzelés. Sailly-nál kisebb harcok folynak, a többi harctereken nem történt lényeges esemény.

A bécsi szénhiány.
Udvari lovak szemet fuvaroznak.

Budapest, február 8 (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A királyi pár tekintettel a lakosság mindjobban megnehezülő életviszonyaira, melyek jelen pillanatban főleg a szénhiányban nyilvánulnak; elrendelte, hogy az összes nélkülözhető udvari lovak és kocsik a szécszállításra felhasználassanak.

A bécsi egyetemen nincs előadás.

Budapest, febr. 8. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A bécsi egyetemet szénhiány miatt 2 hétra bezárták.

SZÍNHÁZ.

Heti műsori
Péntek: Három a kislány.
Szombat délután: Lengyelvér.
Szombat este: Kárpáthy Zoltán.

A közönség figyelmébe! A színház e heti, vasárnap délutáni előadása kivételesen fél 3 órakor kezdődik.

Bihari Sándor és Kovács Márta a Három a kis leányban. A szatársulat operetta együttese ma este a megkapó szépségű Három a kislányt hozza színiére. — Schubertis romantikus szerepét ez estén Bihari Sándor játssza, Mádít pedig Kovács Márta, a fiatal, tehetséges koloratúra énekli.

A Lengyelvér szombaton délután kerül színiére, Buló szerepében Bihari Sándorral.

A Kárpáthy Zoltán legközelebbi előadását szombaton estére tűzte ki a színház vezetősége.

Zsuzsi kisasszony Vasárnap délutánra a színház repertoár legkedveltebb műsoráráját a Zsuzsi kisasszonyt hozza színiére a társulat operetta együttese.

Az Özvegy kisasszony. Sik Rózsa hitfinő rendezésében, már előadásra készen áll a színház legközelebbi ujdonsága: az Özvegy kisasszony, amelynek vasárnap este lesz a bemutatója. Az érdekes mesésdramatikus hangulatú színes vígjáték az énekes és vígjáték ensemble legjobb erőit foglalja magába.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**
Felolós szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

VIGADÓ mozgószínház	Pénteken A sárga ember dráma 3 felv. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.
URANIA mozgószínház	Pénteken A relytélyes idegen dráma 3 felv. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.
APOLLÓ mozgószínház	Pénteken Párbaj a végzettel dráma 4 felv. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

Heti árjegyzék

- HADI MOZSÁR PORCELLÁN ÜTŐVEL . 6 K
- China ezüst kenyér kosár fogóval . . . 5 K
- China ezüst cukor tartó fogóval . . . 5 K
- China ezüst vaj tartó fogóval . . . 5 K
- China ezüst cukor kosár fogóval . . . 5 K
- China ezüst gyümölcs állvány tállal . . . 5 K
- China ezüst dobányzó készlet tálcával . . . 5 K
- China ezüst gyümölcs kosár színezve . . . 5 K
- Alpaca torta állvány majolika betéttel . . . 5 K
- Alpaca kenyér kosár majolika betéttel . . . 5 K
- China ezüst talpas állvány színes üveggel . . . 5 K
- Majolika vizes kancsó színezve . . . 5 K
- Majolika téstás tál színezve 6 tányérral . . . 5 K
- Majolika virágváza színezve roccoco . . . 5 K
- Befőttes készlet színes roccoco 6 tányérral . . . 5 K
- Befőttes állvány színes 6 tányérral . . . 5 K
- Likör készlet tálcával aranyozva 6 szem. . . 5 K
- Boros készlet roccoco aranyozva 6 szem. . . 5 K
- Sörös készlet roccoco aranyozva 6 szem. . . 5 K
- China ezüst talpas gyümölcs állvány . . . 10 K
- Mosdó készlet fayence színes roccoco . . . 10 K
- Gyermek mosdó készlet színes felszerelve . . . 10 K
- Fűszer készlet színes felszerelve állvánnyal . . . 10 K
- Teás készlet színes aranyozással 6 szem. . . 12 K
- Kávés készlet színes aranyozással 6 szem . . . 12 K
- Feketekávés készlet tálcával színes 6 sz. . . 12 K
- Ebédlő készlet sz. aranyozással roccoco 6 sz. . . 36 K
- Ebédlő kész. sz. aranyozással roccoco 12 sz. . . 80 K

Konyha felszerelések, zománcozott acél főző edények, Evőeszközök, kávéházi és vendéglői felszerelések.

Répkerepezés, ablak üvegezés
gyorsan és pontosan előnyös árban készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK
üveg nagykereskedés
Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

IZSAK LIDIA
elsőrendű művészalon

Nagyvárad,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
előtében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, molitartók és baskótkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgietti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon 11-53. ::

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban egy és két szobás lakások mellékkeliségekkel május hó 1-re kiadók.

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Vas és rézégys

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sudrony-ágybetétek: összehajtós ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Táray Sándor

r-t-nál Körös-utca 11.
Telefon szám: 558

Vegyünk Osztályosorj-gyet az új förlárusitónál az
Ujvárosi takarékpénztár r.-t.-nál
Szent László tér 5. Telefon 994

A VI. évi törvény 1917. február 14. től megszűnt 13. §-a értelmében március 31. évi nyereség 10 millió 555.000 korona összegben huzatik ki.

A kedveltebb részekből még néhány napig a következők kaphatók:
94315-61 64325, 92106 161 92123
és 88513 61 88523 forrásig.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagokból készül, kitűnően habzó, igen tartós, teljesen lugmentes finom szappan kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1 db ára 3 kor. 50 fillér.

EMIR

keleti hajfestő

legszebb fekete, vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen értelmetlen. Használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utánzatoktól csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szelplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni, ha üde, friss arcot akar, úgy használjon

alabástrom arczerémet

kétféle minőség van forgalomban nappali és esteli használatra

1 tégely ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett)

Ingatlanok eladása és vétele.

Intézetünkönél ház és egyéb ingatlanok eladása és vétele dolgában több bejelentés történt. Felhívjuk tehát azokat, akik ház vagy más ingatlant

venni vagy eladni

akarnak, hogy ebbeli szándékukat intézetünkönél haladéktalanul

jelentsék be,

mert kiünö összeköttetésünkönél fogva egy igényüket a leggyorsabban és legkedvezőbben ki tudjuk elégíteni

Az ingatlan átadások lekönyvelésén érdekében szükség esetén előnyös kölcsönökönél is gondoskodunk.

Ujvárosi Takarékpénztár r. t.
Nagyvárad, Szent-László-tér 5.

Nagyteleky és Arany János utca sarkán lévő házban az emeleten egy modern négy szobás lakás erkéllyel és mellékkeliségekkel május hó 1-re kiadó!

Ugyanitt egy

üzlethelyiség

és egy souterrainban lévő egy szobás lakás aug. 1-re kiadó!

Értekezni lehet a házmesternél, vagy INCZE irodában, Bémer-tér 3 ik szám alatt.

Szent László-tér 10 sz. alatt lévő házban udvari kávéház helyiségei 1917 május 1-jére kiadó. Azonnal lehet értekezni Moskovits r. t. irodájában.

Több ház forgalmas helyen eladó. Értelket a Nagyváradai Kereskedelmi és Forgalmi banknál, Rimanóczy utca 6 szám.

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény- Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai

„Adria” R. T. Nagyváradon.

Beraktározás!

Áruk, tartók, termények stb. rövid-hosszabb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros és szőlőpu cék, istállók, kocsiszínek is állandó rendelkezésre. A beraktározás azonnal történhet ellen bizosítással. Közel-bbi felvilágosításul szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa Rész-Társ. beraktározási osztálya.

Hely: Sas parkja, 24. sz. lépcső. Telefon 1400